

Pauzes inplannen voor leraren

Bij de invoering van de CAO PO 2014 zijn nieuwe afspraken gemaakt over het inplannen van pauzes voor leraren. De PO-Raad biedt schoolbesturen hierbij ondersteuning. In de onderstaande tekst worden de regels rondom de pauze uiteengezet en presenteren we enkele ideeën die we hebben verzameld voor het organiseren van pauzes. Het doel is om u te inspireren door de mogelijke denkrichtingen voor u op een rij te zetten.

Iedere school is op eigen wijze georganiseerd met een verscheidenheid aan collega's, kinderen en ouders. Daaruit ontstaan verschillende mogelijkheden en onmogelijkheden om pauzes te organiseren. Ga daarom met elkaar over dit onderwerp het gesprek aan met de intentie het samen voor de hele school goed te organiseren.

Pasklare oplossingen?

Probeer bij het organiseren van de pauze zoveel mogelijk tegemoet te komen aan ieders behoeften en creatief gebruik te maken van de mogelijkheden. Even ontspannen tijdens onderwijstijd kan zorgen voor meer concentratie en energie, wat de kwaliteit van het onderwijs ten goede komt. De mogelijkheid creëren om er tijdens de pauze 'even uit te gaan' kan er ook voor zorgen dat de werkdruk op uw school als minder hoog wordt ervaren. Echter, niet iedereen ervaart werkdruk op dezelfde manier. De vraag die hierbij dan ook een rol speelt is: Hoe kunnen we de activiteiten die van belang zijn voor de school zo goed mogelijk uitvoeren met alle collega's?

Regels rondom pauzes voor leraren

In de CAO 2014-2015 is afgesproken dat leraren een half uur pauze mogen hebben tussen 10.00 en 14.00. De pauze mag na instemming door de P(G)MR, worden gesplitst in twee keer een kwartier. In de arbeidstijden wet is opgenomen dat iedere werknemer die langer dan 5,5 uur werkt recht heeft op minimaal 30 minuten pauze. Als er langer wordt gewerkt dan tien uur, is er recht op 45 minuten pauze. De afspraken in de CAO 2014 zijn dus in lijn met de arbeidstijdenwet. Een extra toevoeging is dat de pauze genoten wordt tussen 10.00 en 14.00 uur. Het doel daarvan is om leraren tussen het onderwijs door de mogelijkheid te geven om een moment te ontspannen zonder kinderen.

Is de pauze werktijd of vrije tijd?

Wanneer de leraar eet met de kinderen of toezicht houdt bij het buitenspelen, dan hebben de kinderen pauze, maar dat is geen pauze voor de leraar. De leraar heeft de verantwoordelijkheid over de kinderen en dat valt onder zijn werkzaamheden. Met een pauze wordt bedoeld een moment waarop de leraar geen toezicht houdt op kinderen en de vrijheid heeft om bijvoorbeeld even de school te verlaten. Wanneer er voor een leraar tijd is gemaakt om zonder kinderen pauze te houden, heeft hij tijdens zijn werkdag een moment 'vrije tijd'. Deze 'vrije' pauze tijd is natuurlijk geen werktijd.

Ideeën voor organiseren van pauzes

Het inplannen van een half uur pauze voor leraren kan een hele puzzel zijn, met name wanneer kinderen niet meer naar huis gaan tussen de middag (continurooster) en bij het invoeren van een vijf gelijke dagen model¹. In onderstaande alinea's hebben we ideeën voor het organiseren van pauzes verzameld.

Wissel tijdens de pauzes voor kinderen het toezicht af om zo leraren pauze te laten houden.

Wanneer kinderen pauze hebben, geeft een leraar geen les en dat geeft de mogelijkheid om flexibel na te denken over wie het toezicht houdt op de kinderen. Er kunnen bijvoorbeeld verschillende groepen kinderen tegelijk op het schoolplein pauze houden. Dan kan een deel van de leraren het toezicht houden op de kinderen en een ander deel kan pauze hebben. Hieronder zijn twee voorbeelden uitgewerkt van hoe dit ingepland

¹ Paulussen-Hoogeboom, M.C., de Weerd, M., *5-gelijkedagenmonitor 3^e meting 2013,2015*, Regioplan Beleidsonderzoek: Amsterdam.

kan worden. In het eerste voorbeeld is uitgegaan van een kwartier pauze in de ochtend en drie kwartier pauze in de middag voor de kinderen. De leraren worden opgedeeld in twee groepen die om de beurt pauze houden. In het tweede voorbeeld is er minder pauze ingepland voor de kinderen, namelijk een kwartier in de ochtend en een half uur in de middag. In dat geval worden de leraren ingedeeld in drie groepen.

Voorbeeld 1

	leraren A	leraren B
kleine pauze	pauze	pleinwacht
lunch 1e kwartier	eet met kinderen	pauze
lunch 2e kwartier	eet met kinderen	pauze
lunch 3e kwartier	pauze	pleinwacht

Voorbeeld 2

	leraren A	leraren B	leraren C
kleine pauze	pauze	pauze	pleinwacht
lunch 1e kwartier	pauze	met leerlingen	pauze
lunch 2e kwartier	met leerlingen	pauze	pauze

Benut activiteiten van vakleerkrachten en ondersteuners als pauzemoment voor een groepsleraar.

Wanneer gewerkt wordt met vakleerkrachten kunnen de momenten waarop zij met de kinderen bezig zijn, worden gebruikt om pauze te organiseren voor groepsleraren. De groepsleerkracht kan bijvoorbeeld zelf pauze gaan houden, of hij kan de groep van een collega overnemen zodat die pauze kan houden. Ook de activiteiten van praktijkondersteuners, leraarondersteuners en onderwijs- of klassenassistenten kunnen worden ingezet bij het organiseren van pauzes. In het speciaal onderwijs zijn er vaak verschillende leraren en ondersteuners rondom eenzelfde klas actief. Dit geeft meer flexibiliteit en mogelijkheden om pauzes van leraren te organiseren.

Kijk naar de pauzetijden van de kinderen

In sommige scholen is het echt ingewikkeld om een half uur pauze te organiseren voor leraren tussen 10.00 en 14.00 uur als er ook kinderen zijn. In dat geval kan overwogen worden of het helpt wanneer de pauzetijden voor de kinderen worden aangepast. Uit de eerder genoemde voorbeelden blijkt dat het gemakkelijker is om pauze te organiseren voor leerkrachten als de pauze van de kinderen drie kwartier is dan wanneer dit een half uur is. Wanneer de pauze voor kinderen tussen de middag met 15 minuten wordt verlengd kan dit de extra ruimte geven om een pauze voor leraren mogelijk te maken.

Vraag betrokken mensen in en om de school om bij te springen.

Zijn er niet voldoende leraren om het toezicht op kinderen te organiseren? Ga dan op zoek naar anderen in en om de school die hierbij kunnen helpen. Een intern begeleider en de directeur kunnen goed met kinderen omgaan en kunnen een bijdrage leveren, maar ook ouders kunnen bereid zijn om zich in te zetten voor de school. Wanneer er in hetzelfde gebouw als de school een kinderopvang is gevestigd, hebben zij wellicht mogelijkheden om bij te springen en misschien is er ook samenwerking mogelijk met de buitenschoolse opvang. Het is raadzaam om te controleren of de aansprakelijkheidsverzekering van de school in orde is en ook dekking biedt voor vrijwilligers. Verder zijn er geen juridische belemmeringen om anderen te laten helpen bij het toezicht tijdens de pauze van de kinderen.